

TUMS

Tehran University of Medical Sciences and Health Services

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت پژوهش

● **Plagiarism چیست؟**

● **نمونه هایی از Plagiarism**

● **راه حل های جلوگیری از Plagiarism**

واحد علم سنجی دانشگاه علوم پزشکی تهران

<http://tumsprtss.tums.ac.ir>

Plagiarism چیست؟

دکتر (سابق) مارک ج.، استاد (سابق) دانشگاهی در افریقای جنوبی بوده است. دوبار از کلمه سابق در این جمله استفاده شده است چون معلوم شد که او رساله دکترایش را از رساله فرد دیگری کپی کرده است. با این کشف نه تنها از سمت استادی بر کنار شد، بلکه مدرک دکترایش هم باطل اعلام شد.^۱

در سال ۱۹۹۳ مقاله ای در يك مجله آلمانی چاپ شد. سردبیران بعداً متوجه شدند که قسمت زیادی از مقاله از دو مقاله در BMJ (۱۹۸۹) و New England J Med (۱۹۹۲) کپی شده است. از نویسنده خواسته شد داده هایش را عرضه کند و تحقیقات در مورد سایر مقالات وی نیز آغاز شد. در نتیجه اثبات موضوع نویسنده از کار خود اخراج گردید.^۲

تمام اینها مثالبی واقعی از Plagiarism یا سرقت ادبی است که به صورت "استفاده از نظرات، روش ها یا جملات دیگران بدون ذکر منابع و با قصد بیان این که محتویات علمی و ادبی مقاله حاصل فعالیت خود نویسنده است،"^۳ تعریف می شود. Plagiarism یک تخلف بسیار جدی محسوب می شود که می تواند عواقب بسیاری به همراه داشته باشد.

نمونه هایی از Plagiarism^۳:

- سرقت نظرات: استفاده از بخشی یا تمامی نظرات دیگران (توضیح، تئوری، نتیجه گیری، فرضیه ...) بدون ذکر نام صاحب نظر
- سرقت متن: استفاده از جملات سایر نویسندگان بدون جایگذاری آن داخل گیومه و ذکر منبع استفاده شده
- کپی کردن قسمتی از متن مقاله از سایر منابع، اضافه و حذف کردن بعضی از کلمات، یا جایگزینی بعضی از کلمات با کلمات مشابه بدون ذکر منابع (Patch writing / paraphragiarism)
- استفاده مجدد نویسنده از داده ها و مطالب منتشر شده خود بدون دادن اطلاعات در مورد اینکه بخشی از مطالب چاپ شده قبلاً در جایی دیگر چاپ شده است (Self-Plagiarism) که خود به اشکال زیر دیده می شود:
مقاله قبلاً جای دیگری به چاپ رسیده است. (Redundant & duplicate publication)
- قطعه قطعه کردن بدون منطق نتایج یک مطالعه بزرگ به قسمت های کوچک و چاپ مجزای هر قسمت

اشکال کار کجاست؟

اولاً بر اساس قانون کپی رایت و حقوق مولف، اینکار جرم است و بدتر اینکه جرمی علنی است، یعنی در وبسایت یا کتابخانه شواهد سرقت همیشه وجود دارد و قابل اثبات است. پیدا کردن ردپای کپی، با وجود اینترنت هر روز ساده تر می شود و اکنون مجلات از سایتهای تخصصی که به همین منظور طراحی شده اند نیز استفاده می کنند. دوم اینکه اگر فردی مقاله اش را کپی کند، ممکن است نتایج مطالعه اش را هم کپی کرده باشد یا اصلاً مطالعه ای انجام نداده باشد. در مجلات اصل بر صداقت نویسنده و صحت و اصالت (originality) نوشته اوست، بنابراین با موارد اینچنین برخوردی جدی انجام می شود تا هزینه این اقدام به نسبت منافعش بالا رود.

چه باید کرد؟

- هیچ گاه از روی متن دیگران کپی نکنید. برداشتتان را از نظرات و نتایج پژوهشهای آنان به زبان خودتان بنویسید و حتماً منبع را ذکر کنید.
- فراموش نکنید: ضعف زبان توجیه خوبی برای کپی کردن از مقالات دیگران نیست.
- اگر به دلیلی می خواهید عین جملات کسی را نقل کنید این جملات باید داخل گیومه و با نقل منبع باشد. (رالف امرسون گفته است "من از نقل قول متنفرم. بگویید خودتان چه می دانید."^۴)
- جهان علم به شنیدن نتایج پژوهش شما و نظراتتان علاقمند است. برای اینکار کافی است مقاله شما یکبار در مناسبترین مجله ممکن منتشر شود و بعد به آن استناد شود. هیچگاه سعی نکنید تمام یا حتی قسمتی از مقاله تان را دوباره ارسال یا چاپ کنید. اگر به هر دلیلی روشهای استفاده شده با مقالات قبلیتان شباهتهایی دارد یا مقالاتتان در ادامه هم هستند حتماً آنها را به عنوان منبع ذکر کنید.
- فراموش نکنید که حتی در صورت عدم کشف plagiarism در کوتاه مدت، همیشه احتمال دارد که این اتفاق بیفتد. به دلایلی که قبلاً ذکر شد جامعه علمی با این موارد برخورد شدیدی می کند که ممکن است تمام آینده علمی يك فرد را تحت الشعاع قرار دهد.
- اگر استاد راهنما یا مشاور پایان نامه ای هستید دقت کنید که در صورت اشتباه دانشجوی، مسئولیت آن متوجه شما نیز خواهد بود. بنابر این ضمن آگاهی دادن، بر درستی کار آنها از این لحاظ نیز نظارت کنید و وجود ردپای plagiarism را در متن حتی المقدور شخصاً کنترل نمایید.
- برای اطلاعات بیشتر می توانید به راهنمای Good Publication Practice^۵، منشور اخلاق در انتشارات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران^۶ و سایر منابع ذکر شده در پشت صفحه مراجعه کنید.

- 1- Lanegran K. Fending Off a Plagiarist. Chronicle Careers 2004. Available from: <http://chronicle.com/free/v50/i43/43c00101.htm>
 - 2- Committee on Publication Ethics (COPE). Cases: Double Plagiarism (1998). Available from: <http://www.publicationethics.org.uk/reports/1998/13d.pdf/download>
 - 3- Roig M. Avoiding plagiarism, self-plagiarism, and other questionable writing practices: A guide to ethical writing. Office of Research Integrity (ORI). Available from: http://ori.hhs.gov/education/products/roig_st_johns/index.html
 - 4- Ralph Waldo Emerson, journal entry, May 1849. Available from: <http://www.quotationspage.com/quote/322.html>
 - 5- Committee on Publication Ethics (COPE). Good Publication Practice. COPE: 2003. Available from: <http://www.publicationethics.org.uk/guidelines/reports/2003/2003pdf15.pdf>
- ۶- دانشگاه علوم پزشکی تهران. منشور اخلاق در انتشارات علمی دانشگاه. قابل دسترسی از <http://tumspress.tums.ac.ir/content/?contentID=75>